

C-452/04. sz. ügy

Fidium Finanz AG

kontra

Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht

(a Verwaltungsgericht Frankfurt am Main [Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Szolgáltatásnyújtás szabadsága – A tőke szabad mozgása – Harmadik államban letelepedett társaság – Teljesen vagy részként valamely tagállam területére irányuló tevékenység – Üzletszer? hitelnyújtás – Előzetes engedélyezés követelménye abban a tagállamban, ahol a szolgáltatást nyújtják”

Az ítélet összefoglalása

1. *Szolgáltatásnyújtás szabadsága – A tőke szabad mozgása – A Szerződés rendelkezései – E két alapvető szabadsághoz kapcsolódó nemzeti intézkedés vizsgálata*

(EK 49. cikk és EK 56. cikk)

2. *Szolgáltatásnyújtás szabadsága – A Szerződés rendelkezései – Hatály*

(EK 49. cikk és EK 56. cikk)

1. Az EK 49. cikk és az EK 56. cikk szövegéből, valamint abból a tényből, hogy a két cikk a Szerződés III. címének két különböző fejezetében található, az következik, hogy ezek a rendelkezések, bár szoros kapcsolatban állnak egymással, eltérő helyzetek szabályozására irányulnak, és ezért hatályuk is eltérő. Kétségtelenül nem zárható ki, hogy egyes sajátos esetekben, ahol valamely nemzeti rendelkezés egyaránt vonatkozik a szolgáltatásnyújtás szabadságára és a tőke szabad mozgására, e rendelkezés alkalmas lehet arra, hogy mindkét szabadság gyakorlását korlátozza.

E tekintetben nem lehet azzal érvelni, hogy e körülmények között a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó rendelkezéseket a tőke szabad mozgására vonatkozó rendelkezésekhez viszonyítva szubszidiárius módon kell alkalmazni.

Ha valamely nemzeti rendelkezés a tőke szabad mozgásához és a szolgáltatásnyújtás szabadságához egyaránt kapcsolódik, azt kell megvizsgálni, hogy a szóban forgó rendelkezés milyen mértékben befolyásolja ezen alapvető szabadságok gyakorlását, és hogy az alapügy körülményeire figyelemmel az egyik szabadság a másikhoz képest nem másodlagos-e. Az érintett rendelkezés vizsgálata főszabály szerint e két alapvető szabadság egyikére tekintettel történik, ha kiderül, hogy ahhoz képest a másik szabadság teljesen másodlagos, és az adott rendelkezés ahhoz kapcsolódhat.

(vö. 28., 30–31., 34. pont)

2. Döntően az EK 49. és azt követő cikkek szerinti szolgáltatásnyújtás szabadságát érinti az olyan nemzeti szabályozás, amely a valamely harmadik államban letelepedett társaság számára

előzetes engedély megadásához köti az üzletszerűen végzett hitelnyújtási tevékenység belföldön történő folytatását, és amely szabályozás előírja, hogy az engedélyt különösen akkor kell megtagadni, ha az intézmény székhelye nem belföldön található, és ott fiókja sincs, mivel e szabályozás hatása akadályozza a harmadik államban letelepedett társaságoknak a pénzügyi piacra jutását.

Mivel az ilyen szabályozásnak a tőke szabad mozgására gyakorolt korlátozó hatása kizárólag a szolgáltatásnyújtás korlátozásának elkerülhetetlen következménye, nem kell megvizsgálni, hogy ez a szabályozás összeegyeztethető-e az EK 56. és azt követő cikkekkel.

Harmadik államban letelepedett társaság nem hivatkozhat az EK 49. és azt követő cikkekre. Ugyanis a Szerződésnek a tőke szabad mozgására vonatkozó fejezetével ellentétben a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó fejezete nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely a benne foglalt előnyöket valamely harmadik állam joga alá tartozó, az Európai Unió kívül letelepedett szolgáltatókra is kiterjeszti, mivel ezen utóbbi fejezet célja, hogy a tagállamok állampolgárainak a javára biztosítsa a szolgáltatásnyújtás szabadságát.

(vö. 25., 49–50. pont és a rendelkezés rész)

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2006. október 3.(*)

„Szolgáltatásnyújtás szabadsága – A tőke szabad mozgása – Harmadik államban letelepedett társaság – Teljesen vagy részként valamely tagállam területére irányuló tevékenység – Üzletszerű hitelnyújtás – Előzetes engedélyezés követelménye abban a tagállamban, ahol a szolgáltatást nyújtják”

A C-452/04. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Verwaltungsgericht Frankfurt am Main (Németország) a Bírósághoz 2004. október 27-én érkezett, 2004. október 11-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Fidium Finanz AG**

és

a **Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas (el?adó) és K. Schiemann tanácselnökök, S. von Bahr, J. N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta, K. Lenaerts, Juhász E., G. Arestis, A. Borg Barthet és M. Ileši? bírák,

f?tanácsnok: C. Stix?Hackl,

hivatalvezet?: Fülöp B. tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2006. január 18-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következ?k által el?terjesztett észrevételeket:

- a Fidium Finanz AG képviselőjében C. Fassbender és A. Eckhard Rechtsanwälte, valamint N. Petersen Assessor,
- a Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht képviselőjében S. Ihle, S. Deppmeyer és A. Sahavi, meghatalmazotti min?ségben,
- a német kormány képviselőjében W.?D. Plessing és C. Schulze?Bahr, meghatalmazotti min?ségben,
- a görög kormány képviselőjében S. Spyropoulos és D. Kalogiros, valamint S. Vodina és Z. Chatzipavlou, meghatalmazotti min?ségben,
- Írország képviselőjében D. O'Hagan, meghatalmazotti min?ségben, segí?je: M. Collins, SC,
- az olasz kormány képviselőjében I. M. Braguglia, meghatalmazotti min?ségben, segí?je: P. Gentili avvocato dello Stato,
- a portugál kormány képviselőjében L. Fernandes, L. Máximo dos Santos és Â. Seiça Neves, meghatalmazotti min?ségben,
- a svéd kormány képviselőjében K. Wistrand, meghatalmazotti min?ségben,
- az Európai Közösségek Bizottsága képviselőjében H. Støvlbæk és T. Scharf, meghatalmazotti min?ségben,

a f?tanácsnok indítványának a 2006. március 16-i tárgyaláson történt meghallgatását követ?en,

meghozta a következ?

Ítéletet

1 Az el?zetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya az EK 49., az EK 56. és az EK 58. cikk értelmezése.

2 A kérelmet a Fidium Finanz AG (a továbbiakban: Fidium Finanz), Svájcban letelepedett társaság által a Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (Pénzügyi Szolgáltatások Szövetségi Felügyelete, a továbbiakban: Bundesanstalt) határozata ellen benyújtott kereset keretében terjesztették el?, amely határozat azzal az indokkal tiltotta meg az el?bbi számára, hogy üzletszer?en hitelt nyújtson Németországban letelepedett ügyfelei számára, hogy nem rendelkezik a német jogszabályok által megkövetelt engedéllyel.

I – Jogi háttér

A – A közösségi jog

3 Az EK 49–EK 55. cikk a szolgáltatásnyújtás szabadságát szabályozza. Az EK 49. cikk első bekezdése tilt a Közösségen belül e szabadságra vonatkozó minden korlátozást a tagállamok olyan állampolgárai tekintetében, akik a Közösségnek nem abban a tagállamában letelepedettek, mint a szolgáltatást igénybe vevő személy.

4 Az EK 56–EK 60. cikk a tőkemozgás szabadságát szabályozza. Az EK 56. cikk (1) bekezdése előírja, hogy az EK Szerződés III. címe „Tőke és fizetési módok” megnevezésű 4. fejezete rendelkezéseinek keretei között tilos a tagállamok, valamint a tagállamok és harmadik országok közötti tőkemozgásra vonatkozó minden korlátozás.

5 A Szerződés [Amszterdami Szerződés által hatályon kívül helyezett] 67. cikkének végrehajtásáról szóló, 1988. június 24-i 88/361/EGK tanácsi irányelv (HL L 178., 5. o., magyar nyelvű különkiadás 10. fejezet, 1. kötet, 10. o.) „Az irányelv 1. cikkében említett tőkemozgások nomenklatúrája” című I. mellékletének bevezetésében rögzíti:

„[...]

E nomenklatúrában felsorolt tőkemozgások az alábbi módokat ölelik fel:

– a tőkemozgások lebonyolításához szükséges valamennyi mód: az ügylet megkötése és teljesítése és a kapcsolódó átutalások [...]

[...]

– módok hitelek vagy kölcsönök visszafizetése céljából.

E nomenklatúra nem ad kimerítő felsorolást a tőkemozgások fogalmáról, ezért szerepel a mellékletben a XIII. rész – F. »Egyéb tőkemozgások – Vegyes« megjelölés. Ezért ez nem értelmezhető ezen irányelv 1. cikkében említett, a tőkemozgások teljes liberalizációjára vonatkozó elv korlátozásaként.”

6 A nomenklatúra a tőkemozgás tizenhárom különböző kategóriáját tartalmazza. A nomenklatúra „Pénzügyi kölcsönök és hitelek” című VIII. részében szerepelnek a nem honos személyek által honos személyeknek nyújtott kölcsönök és hitelek.

B – A nemzeti szabályozás

7 A hitelágazatról szóló törvény (Gesetz über das Kreditwesen) 1998. szeptember 9-én hatályos szövege (BGBl. 1998 I., 2776. o., a továbbiakban: KWG) 1. cikkének (1) bekezdése értelmében „hitelintézetek” alatt olyan vállalkozásokat kell érteni, „amelyek üzletszerűen, vagy olyan mennyiségben végeznek banki módokat, ami kereskedelmi jellegűen szervezett vállalkozást követel meg”, „banki módok” alatt pedig „pénzkölcsön és hitel nyújtását (hitelmódok)”.

8 Ugyanezen törvény 1. cikkének (1a) bekezdése úgy határozza meg a „pénzügyi szolgáltató intézmények” fogalmát, mint „olyan vállalkozások, amelyek harmadik személyek számára üzletszerűen, vagy olyan mennyiségben nyújtanak pénzügyi szolgáltatásokat, ami kereskedelmi jellegűen szervezett vállalkozást követel meg.”

9 A KWG 32. cikke (1) bekezdésének első albekezdése így rendelkezik:

„Bármely személynek, amely belföldön üzletszerűen, illetve olyan mennyiségben kíván banki tevékenységet végezni, illetve pénzügyi szolgáltatásokat nyújtani, amely kereskedelmi jellegűen szervezett vállalkozást követel meg, a Bundesanstalt írásbeli engedélyével kell rendelkeznie; [...]”

10 A KWG 33. cikke (1) bekezdése első albekezdésének 6. pontja előírja, hogy az engedélyt különösen akkor kell megtagadni, ha az intézmény székhelye nem belföldön található.

11 A KWG 53. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha valamely külföldön letelepedett vállalkozás banki tevékenységet végző vagy pénzügyi szolgáltatásokat nyújtó fiókteleppel rendelkezik Németországban, akkor a fióktelep hitelintézetnek vagy pénzügyi szolgáltató intézménynek minősül.

12 A KWG 53b. cikkének (1) bekezdése sajátos szabályozást tartalmaz az Európai Gazdasági Térség más tagállamaiban letelepedett hitelintézetek tekintetében.

13 A Bundesanstalt 2003. szeptember 16-i körlevele szerint a KWG 32. cikke értelmében banki tevékenység végzése vagy pénzügyi szolgáltatás nyújtása valósul meg „belföldön”, „amennyiben a szolgáltatás nyújtójának székhelye vagy szokásos tartózkodási helye külföldön van, és az ország piacát célozza meg, hogy ismétlődően és üzletszerűen banki tevékenységeket vagy pénzügyi szolgáltatásokat ajánljon olyan vállalkozásoknak és/vagy személyeknek, amelyek székhelye vagy szokásos tartózkodási helye belföldön található.”

II – Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra terjesztett kérdések

14 A Fidium Finanz svájci jog szerint alapított társaság, amelynek székhelye és ügyvezetése Sankt Gallenben (Svájc) található. Külföldön letelepedett ügyfelek részére 2500 vagy 3500 euró összegű hiteleket nyújt 13,94%-os tényleges éves kamattal.

15 A Fidium Finanz által szolgáltatott adatok alapján hiteleinek mintegy 90%-át Németországban letelepedett személyeknek nyújtja. A szóban forgó hiteleket eleinte németországi lakóhellyel rendelkező, bizonyos feltételeknek megfelelő német állampolgároknak ajánlották. Ezt követően a célcsoportot az e tagállamban lakóhellyel rendelkező, a hivatkozott feltételeknek megfelelő munkavállalók alkották. E hitelek tekintetében semmilyen előzetes információt nem kértek a Schufától (a német hitelinformációs központ).

16 A szóban forgó hiteleket Svájcban közzétett internetes honlapon ajánlották. E honlapról az ügyfelek letölthették a kitöltendő kérdőíveket, amelyeket postai úton juttathattak el a Fidium Finanzhoz. A szóban forgó hiteleket Németországban közzétett hitelközvetítő útján is ajánlották. A kérdést előterjesztő bíróság szerint ezek a közvetítő tevékenységüket nem a Fidium Finanz képviselőjeként, vagy annak megbízottjaként végezték. Ez utóbbi számára szerződéseket kötöttek, és jutalékot kaptak.

17 A Fidium Finanz nem rendelkezik a KWG 32. cikke (1) bekezdésének első albekezdésében előírt, Németország területén banki tevékenységek végzéséhez és pénzügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges engedéllyel. Svájcban folytatott tevékenységét tekintve a fogyasztási hitelekre vonatkozó svájci szabályozás hatálya alá tartozik, de a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott információk alapján az e szabályozás szerinti engedély megszerzésének kötelezettsége az alaptényállás megvalósulásának idején nem vonatkozott azon svájci vállalkozásokra, amelyek kizárólag külföldre nyújtottak hitelt.

18 Mivel úgy ítélte meg, hogy a Fidium Finanz a KWG-nek a 2003. szeptember 16-i körlevél által értelmezett 32. cikke értelmében „belföldön” folytat banki tevékenységet, a Bundesanstalt értesítette e társaságot, hogy hitelnyújtási tevékenysége végzéséhez engedélyt kell kérnie. A Fidium Finanz ugyanakkor azt állította, hogy tevékenysége folytatásához nincs szükség német hatóság által adott engedélyre, mivel tevékenységét nem „belföldön” végzi a KWG értelmében, hanem inkább Németország „írányába.”

19 2003. augusztus 22-i határozatával a Bundesanstalt – többek között – megtiltotta a Fidium Finanz számára, hogy üzletszerűen, illetve olyan mennyiségben végezzen hitelműveleteket, ami kereskedelmi jellegűen szervezett vállalkozást követel meg, és amely műveletek lényege Németországban letelepedett ügyfelek célzott megkeresése. Mivel úgy ítélte meg, hogy a Bundesanstaltnak ez, és az ezt megerősítő utóbbi határozata korlátozza a tőke mozgásának az EK 56. és azt követő cikkekben előírt szabadságát, a Fidium Finanz keresetet nyújtott be a Verwaltungsgericht Frankfurt am Mainhoz.

20 Mivel úgy vélte, hogy az előtte folyamatban lévő per elbírálásához az EK Szerződés értelmezése szükséges, a Verwaltungsgericht Frankfurt am Main az eljárás felfüggesztéséről határozott, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Az Európai Unió kívüli államban – a jelen esetben Svájcban – letelepedett vállalkozás az Európai Unió egyik tagállamának – a jelen esetben a Németországi Szövetségi Köztársaság – lakosai részére üzletszerűen végzett hitelnyújtási tevékenység érdekében hivatkozhatja-e e tagállammal és e tagállam hatóságainak és bíróságainak intézkedéseivel szemben az EK 56. cikk szerinti szabad tőkemozgásra, vagy az ilyen pénzügyi szolgáltatások előkészítése, nyújtása és lebonyolítása egyedül az EK 49. és azt követő cikkek szerinti szolgáltatásnyújtás szabadságának hatálya alá tartozik-e?

2) Az Európai Unió kívüli államban letelepedett vállalkozás hivatkozhatja-e az EK 56. cikk szerinti szabad tőkemozgásra, ha üzletszerűen vagy túlnyomórészt az Európai Unióban letelepedett lakosok részére nyújt hiteleket, és székhelye olyan országban található, amelyben ezen üzleti tevékenység megkezdésére és folytatására nem vonatkozik sem ezen ország állami hatóságai előzetes engedélyének, sem ezen üzleti tevékenység folyamatos felügyeletének olyan jellegű követelménye, mint amely az Európai Unióban belül és a jelen esetben különösen a Németországi Szövetségi Köztársaságban szokásos, vagy a szabad tőkemozgásra való hivatkozás ilyen esetben joggal való visszaélésnek minősül?

Egyenlő elbánásban részesíthető-e az ilyen vállalkozás az Európai Unió jogára figyelemmel az adott tagállam területén letelepedett személyekkel és vállalkozásokkal az engedélyeztetési kötelezettség szempontjából, jóllehet az előbbi székhelye nem ebben a tagállamban van, és ott fiókja sincs?

3) Sértheti-e az EK 56. cikk szerinti szabad tőkemozgást az olyan szabályozás, amely alapján az Európai Unió kívüli letelepedett vállalkozásnak az Európai Unióban letelepedett lakosok részére történő üzletszerű hitelnyújtását attól teszik függővé, hogy az előbbi előzetesen engedélyt kérjen

az Európai Uniónak a hitelfelvevők illetése szerinti tagállama valamely hatóságától?

Lényeges-e ebből a szempontból az, hogy az engedély nélkül végzett üzletszerű hitelnyújtás büntetőjogi tényállást vagy egyszeri jogszabálysértést valósít-e meg?

4) Igazolja-e az EK 58. cikk (1) bekezdésének b) pontja a harmadik kérdésben említett elzeteres engedélyezés követelményét, különös tekintettel

- a hitelfelvevőknek az olyan személyekkel szemben fennálló szerződéses és pénzügyi kötelezettségekkel szembeni védelmére, akiket megbízhatóságukra vonatkozóan elzeteresen nem vizsgáltak meg,
- e személyi körnek a nem szabályszerűen működő vállalkozásokkal vagy személyekkel szembeni védelmére, azok számviteli rendje és az általános szabályozások alapján az ügyfelekkel szemben fennálló tanácsadási és tájékoztatási kötelezettségei vonatkozásában,
- e személyi körnek a tisztességtelen vagy megtévesztő reklámmal szembeni védelmére,
- a hitelnyújtó vállalkozás tőkemegfelelésének a biztosítására,
- a tőkepiacnak a nagy kockázatok ellenőrzés nélküli vállalásával szembeni védelmére,
- a tőkepiacnak és összességében a társadalomnak az olyan büntetendő cselekményekkel szembeni védelmére, mint amelyek különösen a pénzmosás megelőzésére és a terrorizmus leküzdésére vonatkozó jogszabályok tárgyát képezik?

5) Vonatkozik-e az EK 58. cikk (1) bekezdésének b) pontja a harmadik kérdés szerinti, közösségi jogi szempontból elfogadható engedélyezési követelmény kialakítására, amely szerint az engedély megadásának kötelező feltétele az, hogy a vállalkozás központi ügyintézésének helye vagy legalább fióktelepe az illető tagállamban legyen, különösen annak érdekében, hogy

- az üzletmenetnek és az ügyleteknek az illető tagállam szervei általi ellenőrzését ténylegesen és hatékonyan, azaz különösen rövid határidőn belül vagy váratlanul is lehetővé tegye,
- az üzletmenet és az ügyletek a tagállamban meglévő és kötelezően vezetendő nyilvántartások alapján teljes körűen ellenőrizhetők legyenek,
- a vállalkozásért felelős személyek a tagállam felségterületén elérhetők legyenek,
- a vállalkozás ügyfelei pénzügyi igényeinek kielégítését a tagállamon belül biztosítsák, vagy legalábbis megkönnyítsék?”

21 A tárgyalás során a Fidium Finanz képviselője tájékoztatta a Bíróságot, hogy 2005 márciusában Sankt-Gallen kanton hatáskörrel rendelkező hatóságai engedélyezték az említett társaság számára a fogyasztói hitelek nyújtására irányuló tevékenységének gyakorlását.

III – Az elzeteres döntéshozatalra elterjesztett kérdésekről

Elzeteres észrevételek

22 Kérdésével a kérdést elterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy az üzletszerűen folytatott hitelnyújtási tevékenysége szolgáltatásnyújtásnak minősül-e, és az EK 49. és azt követő cikkek vonatkoznak-e rá, és/vagy az EK 56. és az azt követő, a tőke mozgásának szabadságára vonatkozó cikkek hatálya alá tartozik-e. Amennyiben ez utóbbi rendelkezések alkalmazandók az

alapügy tényállására, a kérdést elterjeszt? bíróság azt kérdezi, hogy a hivatkozott rendelkezésekkel ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapügyben érintett, amely a valamely harmadik államban letelepedett társaság számára elzetes engedély megadásához köti a szóban forgó tevékenységnek belföldön történ? folytatását, és amely szabályozás elírja, hogy az engedélyt különösen akkor kell megtagadni, ha a szóban forgó társaság ügyvezetése nem belföldön található, és ott fiókja sincs (a továbbiakban: a vitatott szabályozás).

23 Elször is azt kell megállapítani, hogy a vitatott szabályozás az Európai Gazdasági Térségen kívül letelepedett társaságokra vonatkozik. Az Európai Gazdasági Térségen belül letelepedett hitelintézetek tekintetében ugyanis a KWG 53b. cikkének (1) bekezdése értelmében sajátos szabályozást kell alkalmazni, amely nem képezi tárgyát az elzetes döntéshozatal iránti kérelemnek.

24 Amint pedig az a jelen ítélet 14. és 15. pontjából kiderül, a Svájcban letelepedett Fidium Finanz üzletszeren nyújt hiteleket Németországban lakóhellyel rendelke? személyek számára.

25 A Szerződésnek a t?ke szabad mozgására vonatkozó fejezetével ellentétben a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó fejezete nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely a benne foglalt elnyöket valamely harmadik állam joga alá tartozó, az Európai Unión kívül letelepedett szolgáltatókra is kiterjeszti. Amint azt a Bíróság is megállapította az 1994. november 15?i 1/94. sz. véleménye [EBHT 1994., I?5267. o.] 81. pontjában, ezen utóbbi fejezet célja, hogy a tagállamok állampolgárainak a javára biztosítsa a szolgáltatásnyújtás szabadságát. Következésképpen az EK 49. és azt követ? cikkekre nem hivatkozhat harmadik államban letelepedett társaság.

26 Másrészt az alapeljárás tényállása szerinti id?szakban még nem lépett hatályba az egyrészt?l az Európai Közösség és tagállamai, másrészt?l a Svájci Államszövetség között létrejött, a személyek szabad mozgásáról szóló, 1999. június 21?én Luxembourgban aláírt megállapodás (HL 2002. L 114., 6. o.), amelynek célja különösen a szolgáltatások nyújtásának a szerződ? felek területén való megkönnyítése.

27 Így a kérdés egyrészt a Szerződés szolgáltatásnyújtás szabadságáról szóló rendelkezéseinek, másrészt pedig a t?ke szabad mozgásáról szóló rendelkezéseinek szövege és a közöttük lévő viszony tekintetében merül fel.

28 E tekintetben az EK 49. cikk és az EK 56. cikk szövegéb?l, valamint abból a tényb?l, hogy a két cikk a Szerződés III. címének két külön fejezetében található, az következik, hogy ezek a rendelkezések, bár szoros kapcsolatban állnak egymással, eltér? helyzetek szabályozására irányulnak, és ezért hatályuk is eltér?.

29 Ezt a körülményt különösen az EK 51. cikk (2) bekezdése támasztja alá, amely egyfel?l megkülönbözteti a t?kemozgással kapcsolatos banki és biztosítási szolgáltatásokat, másfel?l pedig a t?ke szabad mozgását, és elírja, hogy a hivatkozott szolgáltatások liberalizációját „a t?kemozgások liberalizációjával összhangban” kell megvalósítani.

30 Kétségtelenül nem zárható ki, hogy egyes sajátos esetekben, ahol valamely nemzeti rendelkezés egyaránt vonatkozik a szolgáltatásnyújtás szabadságára és a t?ke szabad mozgására, e rendelkezés alkalmas lehet arra, hogy mindkét szabadság gyakorlását korlátozza.

31 A Bíróság el?tt hivatkozás történt arra, hogy e körülményekre figyelemmel az EK 50. cikk els? bekezdése tekintetében a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó rendelkezéseket a t?ke szabad mozgására vonatkozó rendelkezésekhez viszonyítva szubszidiárius módon kell alkalmazni.

32 Ez az érv nem fogadható el. Bár az igaz, hogy a „szolgáltatás” fogalmának az EK 50. cikk els? bekezdésében el?írt meghatározásában szerepel az a megállapítás, miszerint olyan szolgáltatásokról van szó, amelyek nem tartoznak „az áruk, a t?ke és a személyek szabad mozgására vonatkozó rendelkezések hatálya alá”, az is igaz, hogy ez a megállapítás a hivatkozott fogalom meghatározásának szintjére vonatkozik, anélkül azonban, hogy els?bbséget állapítana meg a szolgáltatásnyújtás szabadsága és a többi alapvet? szabadság viszonyában. A „szolgáltatás” fogalma ugyanis azokat a szolgáltatásokat foglalja magába, amelyek nem tartoznak a többi szabadság hatálya alá, mégpedig azzal a céllal, hogy ne legyen olyan gazdasági tevékenység, amely semelyik alapvet? szabadság hatálya alá nem tartozik.

33 Az ilyen els?bbséget az EK 51. cikk (2) bekezdéséb?l sem lehet levezetni. Ez a rendelkezés els?sorban a közösségi jogalkotóhoz szól, és azt a szolgáltatásnyújtás liberalizálásának a t?kemozgások liberalizációjától lehetségesen eltér? ritmusa magyarázza.

34 Márpedig ha valamely nemzeti rendelkezés a t?ke szabad mozgásához és a szolgáltatásnyújtás szabadságához egyaránt kapcsolódik, azt kell megvizsgálni, hogy a szóban forgó rendelkezés milyen mértékben befolyásolja ezen alapvet? szabadságok gyakorlását, és hogy az alapügy körülményeire figyelemmel az egyik szabadság a másikhoz képest nem másodlagos?e (lásd analógia útján a C?71/02. sz. Karner?ügyben 2004. március 25?én hozott ítélet [EBHT 2004., I?3025. o.] 47. pontját, a C?36/02. sz. Omega?ügyben 2004. október 14?én hozott ítélet [EBHT 2004., I?9609. o.] 27. pontját és az EFTA?Bíróságnak az E?1/00. sz., State Management Debt Agency kontra Islandsbanki?FBA ügyben 2000. július 14?én hozott ítélete [EFTA Court Report 2000–2001, 8. o.] 32. pontját). A Bíróság a rendelkezést f? szabály szerint e két alapvet? szabadság egyikére tekintettel vizsgálja meg, ha kiderül, hogy ahhoz képest a másik szabadság teljesen másodlagos, és az adott rendelkezés ahhoz kapcsolódhat (lásd analógia útján a C?275/92. sz. Schindler?ügyben 1994. március 24?én hozott ítélet [EBHT 1994., I?1039. o.] 22. pontját, a C?390/99. sz., Canal Satellite Digital ügyben 2002. január 22?én hozott ítélet [EBHT 2002., I?607. o.] 31. pontját, a fent hivatkozott Karner?ügyben hozott ítélet 46. pontját, a fent hivatkozott Omega?ügyben hozott ítélet 26. pontját és a C?20/03. sz., Burmanjer és társai ügyben 2005. május 26?án hozott ítélet [EBHT 2005., I?4133. o.] 35. pontját).

35 E megfontolások fényében kell az el?zetes döntéshozatal iránti kérelmet megválaszolni.

Az els? kérdésr?l

36 Els? kérdésével a kérdést el?terjeszt? bíróság azt kívánja megtudni, hogy a harmadik államban letelepedett társaság a valamely tagállam lakosai számára üzletszer?en folytatott hitelnyújtási tevékenysége keretében hivatkozhat?e az EK 56. cikk szerinti szabad t?kemozgásra, vagy az ilyen pénzügyi szolgáltatások el?készítése, nyújtása és lebonyolítása egyedül az EK 49. és azt követ? cikkek szerinti szolgáltatásnyújtás szabadságának hatálya alá tartozik?e.

37 A Bundesanstalt, a német és a görög kormány, Írország, valamint az olasz és a portugál kormány úgy ítélik meg, hogy a hitelnyújtás üzletszerűen folytatott tevékenysége az EK 50. cikk első bekezdése szerinti szolgáltatásnyújtásnak minősül, és az EK 56. és azt követő cikkek az alapügyben nem alkalmazhatók. Az Európai Közös Bizottsága és a Fidium Finanz azt állítja, hogy a szóban forgó tevékenység a tőke szabad mozgásának hatálya alá tartozik, és e társaság hivatkozhat az EK 56. cikkre.

38 Először is azt kell megállapítani, hogy a hitelnyújtás üzletszerűen folytatott tevékenységére, amelyet a Fidium Finanz is gyakorol, melyik alapvető szabadság vonatkozik.

39 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a hitelintézetek hitelnyújtási tevékenysége az EK 49. cikk szerinti szolgáltatásnak minősül (lásd ebben az értelemben a C-484/93. sz., Svensson és Gustavsson ügyben 1995. november 14-én hozott ítélet [EBHT 1995., I-3955. o.] 11. pontját és a C-222/95. sz. Parodi-ügyben 1997. július 9-én hozott ítélet [EBHT 1997., I-3899. o.] 17. pontját). Következésképpen a hitelintézetek tevékenységének megkezdéséről és folytatásáról szóló, 2000. március 20-ii 2000/12/EK európai parlamenti és tanács irányelv (HL L 126., 1. o., magyar nyelvű kiadás 6. fejezet 3. kötet 272. o.) célja különösen a hitelnyújtás tevékenységének szabályozása, mind a letelepedés, mind a szolgáltatások nyújtásának szabadsága szempontjából.

40 Ha igaz az, hogy a Fidium Finanz nem a közösségi jog szerinti hitelintézet, mivel tevékenysége nem abból áll, hogy a nyilvánosságtól betéteket vagy egyéb visszafizetendő pénzeszközöket vesz át, az is igaz, hogy üzletszerű hitelnyújtási tevékenysége szolgáltatásnak minősül.

41 A „tőke mozgás” fogalmát a Szerződés nem határozza meg. Ugyanakkor az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, mivel az EK 56. cikk lényegében a 88/361 irányelv 1. cikkének tartalmát vette át, és ezt az irányelvet az EGK-Szerződés 69. cikke és 70. cikkének (1) bekezdése (az EGK-Szerződés 67–73. cikke helyébe az EK-Szerződés 73B–73G. cikke, jelenleg EK 56–EK 60. cikk lépett) alapján fogadták el, a „tőke mozgások” ezen irányelv mellékletében szereplő nomenklatúrája meghatározó irányadó jellegét a tőke mozgás fogalmának meghatározása tekintetében (lásd ebben az értelemben különösen a C-222/97. sz., Trummer és Mayer ügyben 1999. március 16-án hozott ítélet [EBHT 1999., I-1661. o.] 21. pontját, a C-515/99., C-519/99-C-524/99. és C-526/99–C-540/99. sz., Reisch és társai egyesített ügyekben 2002. március 5-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-2157. o.] 30. pontját, valamint a C-513/03. sz., Van Hiltten-van der Heijden ügyben 2006. február 23-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-1957. o.] 39. pontját).

42 A nem honos személyek által a honos személyeknek nyújtott kölcsönök és hitelek a 88/361 irányelv I. mellékletének „Pénzügyi kölcsönök és hitelek” című VIII. pontjában szerepelnek. A hivatkozott melléklet magyarázó megjegyzései értelmében ez a kategória különösen a fogyasztói hiteleket foglalja magában.

43 Ebből következik, hogy a hitelnyújtás üzletszerű tevékenysége fő szabály szerint mind az EK 49. és az azt követő cikkek szerinti szolgáltatásnyújtás szabadságához, mind pedig az EK 56. és az azt követő cikkek szerinti szabad tőke mozgáshoz kapcsolódik.

44 Meg kell tehát vizsgálni, hogy a vitatott szabályozás hatással van-e az alapügy körülményei között e két szabadság gyakorlására, és ha igen, milyen mértékben, valamint alkalmas-e ezek korlátozására.

45 Az ügy irataiból kiderül, hogy a vitatott szabályozás a banki műveletekkel és pénzügyi szolgáltatások nyújtásával foglalkozó vállalkozásokat ellenőrző német szabályozáshoz tartozik. E

szabályozás célja e szolgáltatások nyújtásának ellenőrzése, illetve e tevékenységnek csak azon vállalkozások számára történő engedélyezése, amelyek biztosítják az ügyletek szabályos végrehajtását. A gazdasági szereplő nemzeti piacra jutásának engedélyezése, a kölcsönre irányuló ügynöki tevékenység elvégzése és a kölcsönszerződés aláírása után e szerződés teljesítésre kerül, és a hitel összege ténylegesen a hitel felvételéhez kerül.

46 A vitatott szabályozás hatása, hogy akadályozza azon gazdasági szereplőknek a német pénzügyi piacra jutását, amelyek nem felelnek meg a KWG-ben rögzített követelményeknek. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a szolgáltatásnyújtás szabadsága korlátozásának tekintendő minden olyan intézkedés, amely e szabadságok gyakorlását tiltja, zavarja vagy kevésbé vonzóvá teszi (lásd a C-439/99. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2002. január 15-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-305. o.] 22. pontját). Ha valamely engedély követelménye a szolgáltatásnyújtás szabadsága korlátozásának minősül, az állandó telephely követelménye egyenesen e szabadság tagadásának tekintendő. Ahhoz, hogy az ilyen követelmény elfogadható legyen, meg kell állapítani, hogy ez a kitűzött cél eléréséhez nélkülözhetetlen feltételnek minősül (lásd különösen a fent hivatkozott Parodi-ügyben hozott ítélet 31. pontját és a fent hivatkozott Bizottság kontra Olaszország ügyben hozott ítélet 30. pontját).

47 A jelen ítélet 25. pontjában tett megállapítások értelmében az EK 49. és azt követő cikkekre nem hivatkozhat az olyan harmadik államban letelepedett társaság, mint a Fidium Finanz.

48 A kérdés az EK 56. és azt követő cikkek szerinti szabad mozgását illetően lehetséges az, hogy – mivel a Németországban letelepedett ügyfelek számára nehezebben hozzáférhetővé teszi az Európai Gazdasági Térség tagállamain kívül letelepedett társaságok által kínált pénzügyi szolgáltatásokat – a vitatott szabályozás hatásaként ezek az ügyfelek kevésbé fogják igénybe venni az említett szolgáltatásokat, és csökkenni fognak az e szolgáltatásokkal kapcsolatos, határokon átnyúló pénzmozgások. Ugyanakkor a szolgáltatásnyújtás szabadsága korlátozásának elkerülhetetlen következményéről van szó (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Omega-ügyben hozott ítélet 27. pontját és a C-196/04. sz., Cadbury Schweppes és Cadbury Schweppes Overseas ügyben 2006. szeptember 12-én hozott ítélet [az EBHT-ban még nem tették közzé] 33. pontját; lásd továbbá ezzel kapcsolatban a C-204/90. sz. Bachmann-ügyben 1992. január 28-án hozott ítélet [EBHT 1992., I-249. o.] 34. pontját).

49 Úgy tűnik, hogy az alapügy körülményei között a szolgáltatásnyújtás szabadsága elsődleges a kérdés mozgásának szabadságához viszonyítva. Mivel ugyanis a vitatott szabályozás végeredményben a német pénzügyi piacra jutásban akadályozza a harmadik államban letelepedett társaságokat, döntően a szolgáltatásnyújtás szabadságát érinti. Minthogy a vitatott szabályozásnak a kérdés szabad mozgására gyakorolt korlátozó hatása kizárólag a szolgáltatásnyújtás korlátozásának elkerülhetetlen következménye, nem kell megvizsgálni, hogy ez a szabályozás összeegyeztethető-e az EK 56. és azt követő cikkekkal.

50 A fentiek fényében az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az olyan nemzeti szabályozás, amely a valamely harmadik államban letelepedett társaság számára elzetes engedély megadásához köti az üzletszerzőn végzett hitelnyújtási tevékenység belföldön történő folytatását, és amely szabályozás előírja, hogy az engedélyt különösen akkor kell megtagadni, ha az intézmény székhelye nem belföldön található, és ott fiókja sincs, döntően az EK 49. és azt követő cikkek szerinti szolgáltatásnyújtás szabadságát érinti. Harmadik államban letelepedett társaság nem hivatkozhat e rendelkezésekre.

51 Figyelemmel az első kérdésre adott válaszra, nem szükséges választ adni a kérdést elterjesztő bíróság további kérdéseire.

A költségekről

52 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság a következőképpen határozott:

Az olyan nemzeti szabályozás, amely a harmadik államban letelepedett társaság számára előzetes engedély megadásához köti az üzletszerűen végzett hitelnyújtási tevékenység belföldön történő folytatását, és amely szabályozás előírja, hogy az engedélyt különösen akkor kell megtagadni, ha az intézmény székhelye nem belföldön található, és ott fiókja sincs, döntően az EK 49. és azt követő cikkek szerinti szolgáltatásnyújtás szabadságát érinti. Harmadik államban letelepedett társaság nem hivatkozhat e rendelkezésekre.

Aláírások

* Az eljárás nyelve: német.